

Tisztás

**Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület
negyedéves folyóirata**

Ü z e n e t

Bizonyos, hogy a kő tovább marad a helyén, mint a felette, közötté, mellette elszaladó patak-vagy folyóvíz. Még ha meg is csiszolódik közben, még ha tovább is sodródik, biztosabb helye van, s biztosabb helyét tudnia, ismerni kell.

Nekünk erdélyi és Erdély felé szeretettel forduló embereknek is meg kell tudnunk mutatni hezitálás és kétely nélkül biztos helyünket. Meg kell fejtenünk hiányzó részeinket, a meggyötörtten is gyönyörű tájak rejtvényeit, fogatkozva, utolsó órákba lépve, hogy a kövek maradjanak, az igazakkal és a jókkal, a tisztákkal és a békeességekkel, erdőkkel, hegyekkel, tanokkal és emberekkel! Hogy az Üzenet haza érjen és hogy az Üzenetet megértse!

A tartalomból:

Erdélyi költők vallásos versei II. rész	2
„Erdély”- verspályázat	4
Versek	8
Túrabeszámoló: Torockó 2010	9
„Isten hozta újra Magyarországon”	11
Kvíz	14
Könyvajánló	15

„Isten hozta újra Magyarországon !“

Félelmek és nemzeti büszkeség – minden érintett fél részéről.

Kelet-Közép Európa soknemzetűvé tett országainak örök harca. Nemzet, haza, állam, nyelv, szülőföld megbolygatott egysége, mely *mellékhatások* nélkül nem orvosolható – az egyszerűsített honosítási eljárásról.

Csupa kérdés, csupa bizonytalanság és bizonyosság. Nézőpontok tömkelege, véleményütközések és okoskodások, a különféle olvasatoknak se szeri se száma, pro és kontra, pro és rekontra, folyamatos mérlegelés, keveset tudás és a szubjektumok harca. Kettős állampolgárság, egyszerűsített honosítási eljárás, magyarosan, ahogy nálunk szokás. A munkahelyre igyekezve, fel a lépcsőn a harmadik emeleti irodába, vagy kifelé az épületből ebédidőben látom a – többnyire – fiatalokat, dossziék, papírok a kezekben és türelmesen vároznak, amíg szólítják őket. Tócs Lászlót a televízió kamerája is kísérte, megálltam az első emeleti irodával szemben és néztem, csindradatta és okos, megfontolt nyilatkozatok a történelmi jóvátételről és nagyanyám jutott eszembe. Gálfávn a vaskályha mellett, aki kilenc évized jármába fogva mondta még a ma-

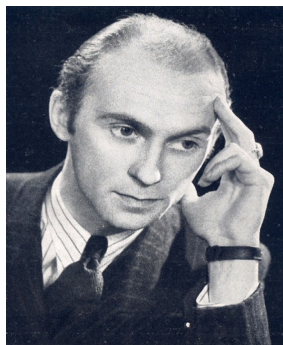

gyar igazolványra: „*Ugyan minek az nekem fiam!*”- ólomnehéz mondat. Ő is annak a huszonkét millió romának (SIC!) a része, akivel riogattak szent együgyűség, óriásplakátokon féltették az anyaországot tőlünk töletek, töletek, tőlünk, vagy hogy is van: „*önfia vágta sebé!*”.

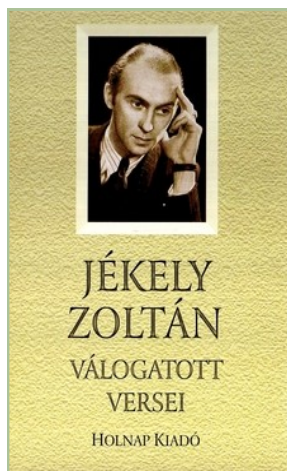
Kulturnemzet, s hazabeszélek.

Erdély nemzetmegtartó ereje, a magyar kultúra szolgálatában kulcsfontosságú tényező, nincs már kétféle magyarsága, de van másfél (?) és van egy mesés gazdagságú kulturális és történelem és természeti szépség, ami otthona a magyaroknak – mindazonáltal százévek óta otthona a románoknak és a szászoknak is: ez bi-

Folytatás a 11-12. oldalon

Jékely Zoltán
(Nagyenyed, 1913–
Budapest, 1982)
író, költő, műfordító

Marosszentimre

Kirs Mónika:

Kereszt, templom, ima, Isten — Erdélyi költők vallásos versei II. rész

A MAROSSZENTIMREI TEMLOMBAN (1937)

Áprily Lajos fia Adyhoz hasonlóan egy személyes élményen keresztül mesél. A cím alapján egy templomleírást várhatunk, bár nyilvánvaló, hogy a vers témája nem merül ki ennyiben. Komolyabb problémát boncolgat: a fogyatkozó magyar katolikusok helyzetét azon a vidéken. (Pedig akkor még voltak néhányan. Tudjuk sajnos, hogy egy – már nem létező gyülekezetről van szó). Bár a vers hangulata szomorkás, lemondó, de fontosnak tartom kiemelni, hogy nem tagadja meg a hitet.

Három részre oszthatjuk a művet. Az első négy sor helyzetjelentés a körülményekről. A hulló vakolat, a szaladgáló egér, a bagoly szinte komikussá teszi a pillanatot. Ilyen körülmények közt imádkozni? Ki és

miért hagyta, hogy ilyen állapotba kerüljön a templom?

„fejünkre por hull és vakolat, így énekeljük a drága Siont”

A második rész – mely az ötödiktől a tizenkettedik sorig tart — a jelenlévőkkel foglalkozik. Eddig talán egy tömeget képzelünk el a pusztulásnak indult templomban, de most kiderül, hogy hívők alig vannak.

„Tizen vagyunk, ez a gyülekezés”

Lelkesedésük mégis töretlen. *„Éneklünk mi százak helyett”*. Hitük ereje olyan erős, hogy a templom is beleremeg: *„hull belé por s a vakolat”*.

A számok fontosak, ezért ismétlésként még egyszer elhangzik:

„tizenegyedikünk az árva pap,/ tizenkettedikünk maga az Úr”

(Az említett számokat értelmezhetjük utalásként a 12 apostolra is.)

Imájuk, énekük magasra száll, a Jóisten velük van. Márpedig tudjuk a mondást:

„Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

Az utolsó rész soraiban kiteljesül a mondanivaló. Gyönyörűen felépített versszerkezethez párosul a tartalom szépsége, mondanivalója. Hiába a kevés hívő, hiába az omladozó templomfal, ők kitartanak. Hisznek, bíznak, énekelnek. Szenvedésüket a költő azzal magyarázza, hogy ez egy próbatétel: *„Azt bünteti, akit szeret az Úr.”*

(Eszembe jut a példabeszéd az Istennel perlekedő hívőről, aki panaszkodva hurcolja a keresztet, míg az Úr megunja a panaszát és beviszi egy nagy terembe, ahol rengetegsok kereszt van. A panaszkodó hívő sorra felpróbálja mindet, de mindig kényelmetlen. Végül kiválaszt egyet: ez jó leszmondja. Mire az Úr: Ez a te kereszted, amit le akartál cserélni. - Mert nem mér ránk többet az Úr, mint amennyit kibírunk.)

A jelenlévő pár ember imáját, énekét a már elvesztett hívők is erősítik.

„s velünk dalolnak a padló alatt, kiket kiírtott az idő gazul.” (Egy másik templom, az énlaki jut eszembe a benne égett áldozatokkal. Az a templom is pusztulófélben van, de sajnos szinte már csak a holtak énekelnek.)

Jékely Zoltán:

A marosszentimrei templomban

Fejünkre por hull, régi vakolat,
így énekeljük a drága Siont:
egér futkározik a pad alatt
s odvából egy-egy vén kuvik kiront.
Tizen vagyunk: ez a gyülekezet,
a tizenegyedik maga a pap,
de énekelünk mi százak helyett,
hogy hull belé a por s a vakolat,
a hiúban a denevér riad
s egy-egy szuvas gerenda meglazul:
tizenegyedik az árva pap,
tizenkettedikünk mag az Úr.
Így énekelünk mi, pár megmaradt
- azt bünteti, akit szeret az Úr -,
s velünk dalolnak a padló alatt,
kiket kiírtott az idő gazul.

NAGYCSÜTÖR-TÖK /1933/

Csak a különleges tehetséggel megáldott költők érik el, hogy a vers olvasásakor két szálon futó gondolat-cselekmény örvénylik az agyunkban. Ott van egyszer a bibliai történet Jézus életéből, s ott van a vers által leírt helyzet. (A vasúti váróterem adja az ihletet, mint jó pár év múlva Kányádi Sándornál az Éjféli utáni nyelvben is. Vajon mit jelképez a váróterem, mint helyszín? Az életünket? A pillanatot, amelyről érezzük, hogy sorsfordító? Várunk a vonatra, de közben van időnk elgondolkodni a múlttól, jövőről.)

Szerkezetileg a verset négy részre osztanám. Az első négy sor a helyszín leírása. A második rész (5-10 sor) a belső állapot jellemzése, a harmadik rész (11-14) a félelemről szól, míg az utolsó rész (15-21) a teljes lemondás szakasza.

A cím alapján várt téma igazolódik, hiszen ugyanolyan lelki tusa, vívódás zajlik a költőben is, mint Jézusban az elárulása és megkínzása előtti estén. A vers tagadással kezdődik, majd ismétlés, és költői képek használatával erősíti a hangulatot.

„Nem volt csatlakozás. Hat óra késést / jeleztek és a fulltag sötétben

hat órát üldögéltem a kocsárdi / váróteremben, nagycsütörtökön.”

A vers második részében derül ki, hogy milyen rossz állapotban van a költő.

„Testem törött volt és nehéz a lelkem / mint ki sötétben titkos

útra indul”.

Menekülésre kényszerül és nem tudja még, hogy élet vagy halál várja az út végén. A jelzőket kiemelve láthatjuk, hogy milyen sötét a hangulata: *törött, nehéz, titkos, sötét, végzetes.*

A „csillagok szavára” és a „sors elől szökve” szószerkezetek az út különlegességét jelölik, míg a „lopódzó ellenség” szószerkezet hatására az üzött vad képe ugrik elé.

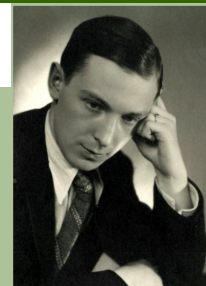
A harmadik rész negatív hatása a *zörgő mozdonyok, a sűrű füst, a roppant denevérszárny, állati félelem* szószerkezeteknek köszönhető. A külvilág hozza elő a költő félelmét, vagy a meglévőt már csak felerősíti?

Az utolsó rész a segítő kéz keresésével indul: *„szerettem volna néhány szót váltani jó, meghitt emberekkel”.* Ellentétel folytatja és ismétlésekkel erősíti a hangulatot: *„de nyirkos éj volt és hideg, sötét volt”.* S végül a teljes lemondás, Jézus lelki tusájának teljes átélése azáltal, hogy ő körülötte is alszanak. Nincs senki, aki félelmében osztozzon.

„Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt és mind aludtak....

Biztos, hogy veríték? Vagy könny? Vagy a félelem verejtéke éppen úgy, mint Jézusnál? (LUKÁCS evangéliumából: **„Halálfélelem kerítette hatalmába és még buzgóbban imádkozott. Verejtéke megannyi vércsepp hullott a földre.” Lk 22, 44)**

„Kövércsöppek indultak homlokokról / S végigsurogtak gyűrött arcomon.”

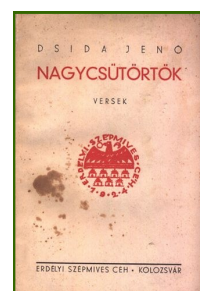
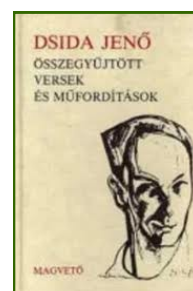
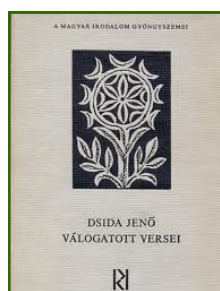

Dsida Jenő: Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést jeleztek, s a fulltag sötétben hat órát üldögéltem a kocsárdi váróteremben, nagycsütörtökön. Testem törött volt, és nehéz a lelkem, mint ki sötétben titkos útnak indul végzetes földön, csillagok szavára, sors elől szökve, mégis, szembe sorssal, s finom ideggel érzi messziről nyomán lopódzó ellenségeit. Az ablakon túl mozdonyok zörögtek. A sűrű füst, mint roppant denevérszárny legyintett arccul. Tompa borzalom fogott el, mély állati félelem. Körülnéztem. Szerettem volna néhány szót váltani jó, meghitt emberekkel, de nyirkos éj volt, és hideg sötét volt.... Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt, és mind aludtak.... Kövércsöppek indultak homlokokról, és végigsurogtak gyűrött arcomon....

Érdekes egymás mellé rakni a két idősíkot.

	Biblia, Újszövetség	Vers
Idő:	nagycsütörtök	ugyanaz
Helyszín:	Getszemáni kert	váróterem
Cselekmény:	a szenvedés, az elárulás előtti este	tényleges:várakozása vonatra
		bújtatót: sorsforduló
Állapot:	félelem, de bizalom és belenyugvás is az Isteni elrendelés által	rettegés a jövőtől

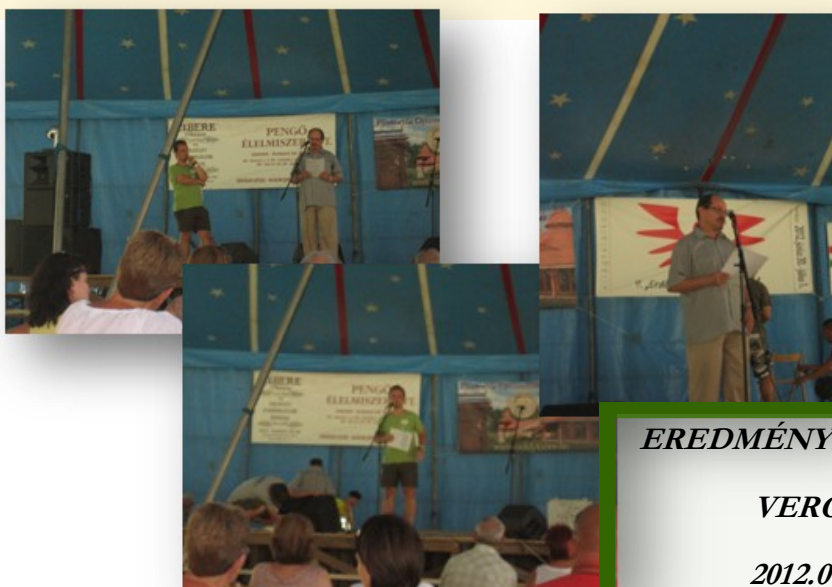
Tisztelt Pályázók!

Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület és a Pásztortűz Egyesület 2012-ben első alkalommal hirdette meg „Erdély” című verspályázatát. Előzetes várakozásainkkal szemben mindösszesen 10 darab pályamű érkezett, ugyanakkor tekintve, hogy minimális versszámot nem határoztunk meg előre, a zsűri az értékelést elvégezte és a következő sorrendet állította fel:

1.1002-es Panaszos énekem Agropolis-ért**2.1008-as Békás szoros****3. 1007-es TŰZ ÉS VÍZ**

A 4.-10. helyeket a zsűri nem határozta meg. A végeredmény saját szubjektív esztétikai értékítéletünket tükrözi. A verspályázattal a célunk ugyanaz, mint más egyesületi munkánkban: Erdély jelenidejét felmutatni, melyet gazdaggá, tartalmassá lehet tenni, de csak a múlt történéseinek és a meglévő kulturális értékek ismeretének a birtokában. Nagyon sok dolgunk van az Erdéllyel kapcsolatos konszolidált – hétköznapi és verses – beszéd „propagálása” terén. Biztos vagyok benne, hogy egy jövőre kiírandó pályázatra jóval többen fognak verset / prózát beküldeni. Bizonyos, hogy nagyon szép Erdély-versek (tájvers, szülőföld-vers, legenda-feldolgozás, hommage vers, de ad absurdum politikai, történelmi mozzanatokra reflektáló, ugyanakkor esztétikailag is figyelemre méltó versek) maradtak az asztalfiókban és a számítógépek mappáiban: ezeket kellene majd előcsalogatnunk. Az 1.-3. helyezettnek mutatkozhatnak be a verőcei fesztiválon és őket, valamint műveiket mutatjuk be a Tisztás c. hírlevelünkben. Az antológia szerkesztése jelen pályázathoz kapcsolódóan elmarad, azonban más pályázatok díjazottjaival összevonva, egy jövőbeli antológia részét képezhetik. A fesztiválon, a hírlevélben és az antológiában való bemutatkozás kapcsán nem mehetünk el mellett a tény mellett, hogy ez esetben a pályázati kiíráshoz képest – ami nem szép – utólag változtattunk, ezért vállaljuk a felelősséget.

Csíki András
EJKE-elnök

EREDMÉNYHIRDETÉS***VERŐCE******2012.06.30.***

Kiss Székely Zoltán

Tizenkettedik ősöm, Zilahi Sebess András, volt az első „nemzet napszámosa” családomban. 1718-ban ő vezette a sárospatakiak peregrinációja során Marosvásárhelyen gyökeret verő Kollégium diákjait. Családomban mindig is voltak tanítók. Egyik dédnagyapám Kutyalván, másik Káposztásszentmiklóson volt kántortanító még az első világhéges előtt és után. Nagyapám tanítók, szüleim biológia tanárok voltak.

Jómagam '51-ben születtem Marosvásárhelyen. '74-ben biológus diplomát szereztem; azóta közlök szak- s tudománynépszerűsítő cikkeket, illetve verset két ország napi-, heti és havilapjaiban, tudományos folyóirataiban, illetve szépirodalmi lapjaiban. Számuk félezerhez közelít. Vándortanár vagyok; tucatnyi iskolában tanítottam: Szőkefalván, Marosvásárhelyen, Gyermelyen, Budapesten és Szentendrén. Diákjaim négy ország nyolc egyetemén szereztek diplomát. '75-től végzek botanikai kutatómunkát. '77-től a Marosvásárhelyi Rádió tudománynépszerűsítő adásának biológiai szakcikkeit írtam annak bezártáig. '90-ben az újrainduló rádió Mikroenciklopédia műsorának felelős szerkesztője voltam. '90 áprilisától Magyarországon élek családommal. '99-től a Szentendrei Református Gimnázium tanára vagyok. A természetet értőn szerető gyerekek nevelése tevékenységem központi vezető elve.

Kiss Székely Zoltán

Kiss Székely Zoltán

Panaszos énekem Agropolis-ért

A szikkasztó nap, a júliusi szélcsend,
a szentgyörgyi sósfürdőben izzadt asszonyom
bőre barnája s a Vikend-telep iszapos illata...
Az én szívem már csak ezé a tájé,
a marosmenti reggeli kódok vizein.

A tengert felejttem: a bűgő kagyló
szobadisz csupán angyalföldi házam kis
szobájának kasztenén.

A kőberes szekerek nyikorgása az enyém:
Jedd felé, amerre a déli rekkenésben
jegenyefák fölött vibrál az ég.

Kócsag röpte, darvak krúgatása
a Faragói-tó fölött már nem hozzám szól.

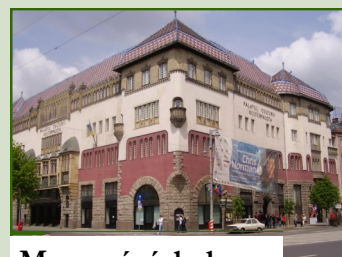
De házáért és hazáért imádkozik az ember,
bármerre vonta sorsa.
Engem már senki sem vár az Ebháton

Ó a Város rég megunta az eltávozottak emlékét cipelni
főterén, ami hétvégeken sétáló utcává satnyul,
megunta a vakságra ítéltetést,
megunta a cifra káromlásokat,
megunta a kutak vizét mérgezőket,
az adni már nem tudó, csak kapni vágyókat megunta már.

Fiai hétvégeken, íme marosmenti fenyevesekbe indulnak,
zsákkal takargatják hátuk felett a csillagporos kánikulai eget,
s a Kelemenekben patakok völgyében havasi ízektől édesül a szájuk:
vérvörös, csakis vérvörös málnát szüretelnek.

De engem már senki sem vár az Ebháton.

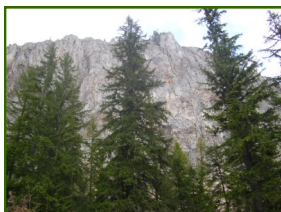
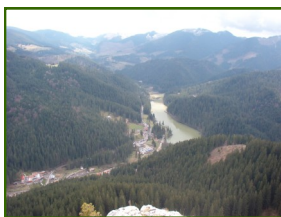
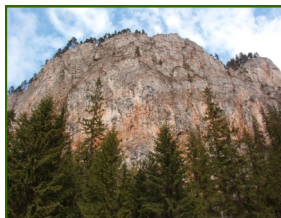
És ez a jégesőt jósoló fulledt este
mégis a miénk, s én csökönyösen
e rendhagyó ellenpontos dalt dúdolom neked
édes emlékekről, haragról,
szerelmesen és hitvalló haraggal.

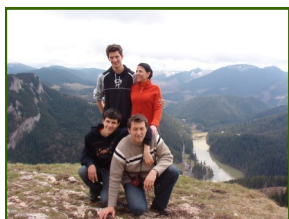
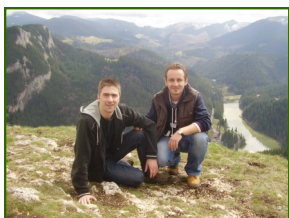
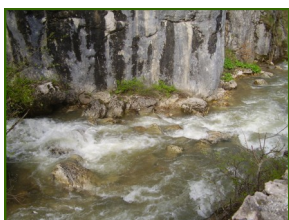
Marosvásárhely

Radnó György

A képeket 2008-ban készítettük a Gyilkos-tónál és a Békás-szorosban

Radnó György vagyok és 1962-ben születtem. Verseket már 14 éves korom óta írok. Az irodalom-szeretetét az édesanyámtól örököltem, aki népes családból származott, heten voltak testvérek, ezért már 14 éves korától dolgoznia kellett és nem tanulhatott tovább. Ő iskolás korában már „József Attila ezüst koszorús szavaló” díjat kapott. Anyai nagyapám pedig Erdélyből származik. Az én koromban, az iskolában még nem tanították a Trianoni veszteséget. Nagyobb koromra szembesültem ezzel, és 24 évesen, 1986-ban barátaimmal elhatároztuk, hosszabb időt töltünk Erdélyben. Egy hónapos nyaralás meghatározó lett az életemben. Egész székelyföldet bejárhattam ekkor. Ebből az élményből fakadt a „Békás szoros” című nyertes versem is. Kapcsolataim maradtak fenn azóta is Erdélyiekkel, több erdélyi barátommal ma is napi kapcsolatban vagyok. Az 1989. decemberi forradalomban aktív szerepem is volt. Nagyváradon voltam, majd amikor lehetett segélyszállítmányokat vittem Brassóba. Erről készülöben van egy kisregényem is, amely egy korképet mutat be a diktatúra utolsó három évéről, és anyaországi szemmel, láttatja az ott történt eseményeket. 2012-ben „A némaságom kiáltom” címmel verses kötetem jelent meg, több mint 100 vers olvasható benne. Jelenleg az „Élő Költők Könyvklub”-ot vezetem, amelynek célja a mai élő irodalom felkarolása, új szerzők megjelentetése.

Radnó György:

Békás szoros

Most láb az úr a kerék eddig gurult,
kövek, mint megtorpant mozdulat,
minden lépésnél lassú „vigyázz” az úr,
s székely szavak.

Kőfalak, mint serkent súlyos gondolat,
nyomják össze a látómezőt,
oda fenn az ég úszik, mint a folyó,
a felhőkkel falatozva.

A fa ágait, mint Krisztus ujjai,
széttárják a párás nap alatt,
a magasság és mélység kútjai,
a meleg maraszt.

Repedéseket, mint millió sóhaj,
feszíti a tömör tágulat,
valahol egy erő ezt, s ilyet óhajt,
s a harapós hajnal.

Patakok, mint a friss tapéták torzón,
ugranak a légies meredélybe,
utánozva felhők fodrait olcsón,
s pizstráng paradicsom.

Sötét a kő, hideg, nap birkózik „velek”,
az árnyékot adó színekkel,
eggyé válnak a hencegő huncut hegyek,
s koppan képzeleted.

Végh Sándor

Az egyik tél szerdájának második felében, amikor az esti 8 órát még nem harangozták a templomtoronyban, láttam meg a világot. Nagyközség az a hely, de akkor is egy poros alföldi falusiként szembesültem a szegénységgel, a kemény renddel, a szigorúsággal, és kaptam sok-sok régi értéket. Visszahúzódva figyeltem: mi lesz ebből? Ha valami nagyon érzékenyen érint, ki kell írnom magamból a látott képeket, a kapott pofonokat, az átélt örömöket, s mindazt mi lehet akár lényegtelen is. Jól-rosszul teszem-e, nem tudom, döntse el az olvasó. 59 éves vagyok, 1972 óta írok, de aktívan inkább csak 15 éve. Magyarországon, Szegeden élek. S e várost tekintem az alapnak. Innen indulok, és ide térek vissza. Mindig.

Páll Magda
korondi
motívumai

Végh Sándor

Tűz és víz

(Erdély)

Tanult szándékok díszei
éhes ebédet terítenek
ünnepi asztalunkra.
Recsegő kavicsok
koppannak, török-zúzzák
csukott szemhøjunkat.
Vágyteli gondolatmátság
küldöncei
törekvő akarásokká
görcsösödnek.
Tolvaj gondolatokat
suttog a téli szél,
jeges takaróitól
terhes erdők
reszketve húzzák
magukra a mát.
Félős elképzelésektől
lassan olvad a tél.
- Ott a végén már látjuk:
Forró vizet sír a jég,
s parázslík a halál.

Kiss Székely Zoltán

Istenszékén

Hegyem legnyugatibb sziklája. Fiatalságom forгатagában,
a nyírfaliget koronája fölött indult az utam.
A málnázók friss fenyőgallyakat vágta:
a viperákat verték fel a bokrok tövéreől.
Nyírfajdok nyara volt ez, köves földeké
a Galonya mellékpatakjainál.
S én versnyi korallgyökeret ástam ki a nyeregben,
és bölcsesség és szerelem után vágyakoztam
száradó herbáriumlapok magányában.
A Kelemenben még a völgyszájaknál is fukar a föld,
s ahogy a mozdulatát is kiméri a völgylakó,
a málnázók csak a Hegy derekáig másznak.
De ha emeli kezét az üverek felé a hegyhátak vándora,
igazság jegyében jár: szomorú türelem vezérli.
És csak ki ismeri a Hegyet, tiszíthatja a messze
látóhatár szélére a Várost, így szemlélve azt,
mint homorú tükörben a görbülő teret.

Káosz
Káosz

-VERSEK-

Csíki András

Találkozás egy parajdi tanárral

„Akkor többtűkű volt az erdő,
több csillagot vetett az ég.
Üllőre sűjtő kalapáctól
barangozott a fahűg”.

Szegről-végről talán a rokonom,
Ki itt lovagol Áprily-sorokon,
Ki könnyfakasztó hangon most kikiált:
Becsüld a verset, becsüld az iskolát!

Épp harmincnyolc éve, hogy itt tanít,
Minden repedésben szépséget gyanít,
Omladozó falak között úgy lelkesül,
Versbe bújik testestül-lelkestül,

Míg Áprilyt kutatja s bogozza Áprilyt,
Sok szép sorát, mely vasláncként úgy szorít,
Hogy nem tudsz és nem lehet menekülnöd már,
Állj a fénybe, oly kevés ki oda áll!

Ember! Szólítlak téged, ki az új időkben jársz,
A szépre tán rá sem nézel, s mögéje sehogy se látsz,
Mert vaskor ez, beton s kemény acél,
S ki verset mond – úgy tartod - csupa bolondot beszél.

Így vannak ezzel, látja Tanár úr, látja ezt?
Erre ő: *e rímekben a szépet fölfedezd!*
S e közben messze néz, s a ködbe bújt sóhegyek,
Mintha visszhangoznák, visszhangozzák a verseket:

„Az édesapja műbelyéből
csengett ki az a mély zene.
Én most is hallom. Mintha messze,
a végtelenből csengene.” (Áprily Lajos: Régi házban)

EJKE Túrabeszámoló - 2010. július 27-31. Torockó

A túrára végül, a gyerekekkel együtt, tizennégyen indultunk, borongós, esős időben. A szokásos tankolás, pénzváltás után a Körösrévnél vettük az irányt a Sebes Körös völgyébe, ahol a Zichy-cseppkőbarlangot akartuk megnézni. A Királyhágó előtt (tulajdonképpen párhuzamosan a **Jád-völgyével**) be is fordultunk, azonban a hegyek fölött gyülekező koromfekete felhők meghátalásra kényszerítettek. Gyors tanácskozás után úgy döntöttünk, hogy visszafelé nézünk be a völgybe és a barlangba, azonban egy kis autós körutat azért csaptunk a **Rév-Vársonkolyos-Barátka-Borod** útvonalon, nagyon hangulatos, kanyargós úton. Az E60-ra Borod falunál tértünk ki, a Királyhágó legelején egy teljesen összetört kocsinál éppen a rendőrség helyszínel.

A hágón átérve **Csucsán** a Boncza-kastély előtt megálltunk, megebédeltünk és bementünk megnézni az Ady-kiállítást. Szomorú látvány fogadott, egyrészt semmilyen kiírás nem tájékoztatja az erre látogatókat, hogy itt Octavian Gogán kívül élt más is, másrészt az, hogy a magyar turisták nem szívesen látott vendégek, az a tekintetekből és viselkedésből egyértelműen megállapítható. A kastély melletti házban van berendezve egy roppant szerény Ady-kiállítás, ami nem alkalmas arra, hogy a költő csucsai éveiről tanúskodjon, tájékoztasson. A hely szellemét azért csak megidéztük egy Ady verssel (*Emlékezés egy nyár éjszakára*), amit Edit olvasott fel. A gyönyörű verssorokkal megpróbáltuk a múzeumi látvány szegénységét orvosolni. Maga a kastély nagyon szép, azonban a régóta tartó építkezés (apácákat telepítettek ide, rendházat építettek, Máramarosból fatemplomot hozattak) rendezetlenné teszi az udvart. Kicsit csalódottan álltunk tovább és célba vettük Kalotaszeg fővárosát **Bánffyahunyadot**. Azért, hogy ne csak a cigányok által épített bádorgató kastélyok jussanak eszünkbe a városkáról, megnéztük a gyönyörű református templomot. A tiszteletes úr nagyon szívélyes volt, nagyon

szépen mesélt a város és a templom múltjáról és jelenéről, hunyadi magyar lakosság folyamatosan apadó közösségéről. A templom körüli sétánk során szóba került Kós Károly jelentősége és a kőasztal a templomkertben, amely körül igen sokan megfordultak (Reményik, Kós, Dsida, Babits).

A templomlátogatást követően immár az A3-as autópályán (Gyálu-Torda szakaszon) Torockónak vettük az irányt, Tordán még bevásároltunk a szerdai miccsütésre és Borrévnél — ahol az Aranyos hihetetlen erővel zubogott — felkaptattunk a faluba. Az út még mindig szörnyű, de már javítják Nagyenyed irányából, a kérdés, hogy mikor érnek ideig. Megérkezve üdvözlöttük a háziakat, elfoglaltuk a szállást, elfogyasztottuk a szokás szerint csodálatos vacsorát, egy kicsit beszélgettünk és mindenki nyugovóra tért.

A szerdai úti cél a jára-völgyi **Magyarléta** és a falu határában lévő létai, vagy Géczy vár volt. A Jára-völgyének útja Borrévtől kb. 10 kilométeren nagyon rossz, utána viszont kiváló minőségű aszfaltút vezet egészen Magyarlónaig, ki az E60-as nemzetközi útra. Létán a bárban érdeklődtünk, hogy milyen mesze van a vár, hogy érdemes nekivágni az útnak. Azt javasolták, tegyük le az autót az erdő alatt és onnan menjünk gyalog. Próbálkoztunk egy traktort keríteni, de a fiatalok az autópálya építésén dolgoztak így ez a tervünk nem sikerült. Viszont a kérdezősködés közben megismerkedtünk egy idős nénivel, aki elmesélte nekünk a vár legendáját és a vár urának halálos balesetét. Kiderült, hogy a nagymamája torockói származású, azonban sem ő, sem az édesanyja nem jártak még **Torockón**, ami innen kb. 30 kilométer! Nekiindultunk hát, a falu határáig kövel felszórt úton kimentünk az autókkal, majd felpakoltunk mindent és nekivágtunk a hegynek. Egy nagyjából félórás út után egy csodálatos völgyben megpillantottuk a várat, a látvány impozáns és lenyűgöző. A baj csak az

volt, hogy az Aranyos-völgyének irányából gyülekezni kezdtek a felhők és feltámadt a szél is. Gyorsan előszedtük a grillsütőt és tüzet raktunk, a többiek addig megpróbálták bejutni a várba (azonban egy lefelészó bivalycsorda útjukat állta). Eleredt az eső, így behúzódtunk a fák alá és megsütöttük a miccsét, ami igen finomra sikeredett. Ebéd után visszaindultunk az autókhoz, immár szakadó esőben. Azt javasoltam, hogy ne Borrév irányába menjünk vissza, hanem **n é z z ü n k b e T o r d a - s z e n t l á s z l ó r a** is. Szentlászlón (ami az évenként megrendezésre kerülő kárpát-medencei kórustalálkozó helyszíne) beültünk egy szép vendéglőbe (amúgy sárosan, vízesen: persze megkérdeztük a pincérlányt, hogy így bejöhettünk-e). Közben a vendéglőből felhívták a tanár urat (Boldizsár Zeyk Imre), aki a tájházat igazgatja, a tanár úr el is jött és egy csodálatos előadást tartott nekünk Kalotaszegről és ezzel párhuzamosan bemutatta a tájház kincseit. Sajnálatos módon — az Illyés alapítvány megszűnése óta — semmilyen támogatást nem kapnak a magyar államtól a románok természetesen soha nem is kaptak, pedig az a tudás és kitartás amibe bepillantás nyerhettünk a világ bármely részén élő magyarok számára példaértékű lehetne. Az is kiderült, hogy a tanár úr és csapata végezte a létai vár feltárását, a nagyon szép kiadványok közül a Kalotaszeg végvárai című füzetet végül meg is vettem — ráadásul ezt éppen Boldizsár tanár úr írta. A tájház után a **Magyarlóna-Torda-Torockó** útvonalon tértünk vissza a faluba, ahol jóízű beszélgetésekkel és a vacsorával el is telt az este.

A harmadik napra a **Túrihasadék** volt betervezve, ami a **Tordai-hasadék** kistesvéreinek tekinthető, ám annál zerguzosabb. Sajnos azonban a nagy esőzések miatt, a józan ész azt diktálta, hogy ezt a túrát hagyjuk ki, tekintettel elsősorban a gyerekekre. Marika javaslatára a bedellői cseppkőbarlang felé indultunk, autóval átmentünk **Bedellőbbe** (egy kis, előregedett

román falu), ott letettük az autót és nekivágtunk a hegynek. Gyönyörű mezőn mentünk, ahol a Bedellő patak megáradt vizén — híd vagy palló híján — átugrottunk, vagy éppen átgázoltunk a vízen. Nagyon sokat mentünk, egy-egy szakaszon igen nehéz terepen, a táj gyönyörű, azonban a cseppkőbarlangokat nem sikerült meglátni. A faluban beszélgetve, aztán kiderült, hogy volt aki többször is próbálta már, mindannyiszor sikertelenül. Szó, mi szó elfáradtunk rendesen, visszaérve a falucskába — ahol az idős román lakosság nagyon barátságos és segítőkész volt — uzsonnázunk, majd **Torockószentgyörgyön** a kúriában megittunk egy kávét még vacsora előtt. Az este ugyanolyan nyugodtan telt, mint az ezt megelőzőek, vacsora után sétáltunk a faluban, majd aludni tértünk.

Pénteken a híres **Remetesziklasztorost** akartuk bebarangolni, ám a helyiek azt mondták, hogy a sok csapadék miatt a hegyi patak nagyon megduzzadt és szinte lehetetlen átkelni rajta. Ekkor jött a mindig kiváló mentőötlet, a **Székelykő**, illetve annak egyik oldala, a Kőlyuk barlangja. Nagy, kánikulai melegben, elég nehezen sikerült elérni, de a látvány csodálatos volt, a csapat egyik része, ezt követően még a Székelykő megmászását is bevállalta... Este beszélgetés, vacsora és alvás.

Utolsó nap, reggeli után elbúcsúztunk Marikáéktól és az első nap elmaradt Zichy barlangot tűztük ki célul. A barlanghoz Révről a vasút vonalán, veszélyes helyen kell menni, de a Körös-völgye nagyon impozáns. A barlangra kevés időnk maradt, mert fél ötig tart nyitva. A 600 méteren látogatható barlang nagyon szép és nagyon hideg, meredek, csúszós lépcsőkön kell közlekedni, ami elég veszélyes. A hely egykori népszerűségéből keveset tapasztal az odalátogató, a régi Zichy gróf által épített kastély (?), szálloda (?) a végső pusztulás szélén, pedig még kivethető a monarchia korabeli stílus — nagyon szépen rendbe lehetne hozni. A rövid túra után, aztán már tényleg csak egy kávé és indulás haza.

CSA

I. Debreceni Székely Nap — 2012. június 09.

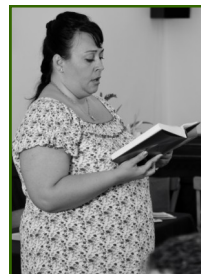
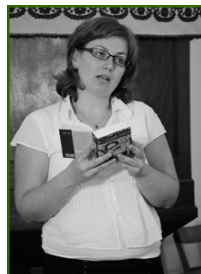
Az unitarizmus nyitottságának és az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület (EJKE) kulturális küldetésének szerencsés találkozása a 2012. június 9-én első alkalommal megrendezett Debreceni Székely Nap. A hagyományteremtés szándékával életre hívott rendezvényre a debreceni unitárius imaházban és az ahhoz tartozó udvarban került sor.

A Debreceni Unitárius Egyházközség (DUE) és az EJKE által megfogalmazott közös cél: megmutatni Erdély jelenidejét és azokat a múltbeli értékeket, melyek építőkövei lehetnek, a minden bizonnyal viszontagságokkal teli, ugyanakkor nagyon sok lehetőséget rejtő jövőnek. A Székely Nap alapvető koncepciója, hogy a vallás, a hit erőt adó keretei között az erdélyi irodalom és más művészeti ágak megmutassák értékeiket, továbbá, hogy bizonyos programok reflektáljanak, hozzászóljanak a

mindenkori, aktuális erdélyi és erdélyi vonatkozású történetekhez. Az erdélyi és az Erdély felé szeretettel, érdeklődéssel forduló emberek számára szervezzük a rendezvényt, melyre az idei első alkalommal is szép számmal jöttek érdeklődők. Röviden

érdemes áttekintnünk a nap fontosabb történéseit. Unitárius Istentisztelettel vette kezdetét a programsorozat, a szószéki szolgálatot Balácsi László a Magyarországi Unitárius Egyház mb. püspöke és Pap Gy. László debreceni tiszteletes végezte, ezt követően Csíki József a DUE gondnoka köszöntötte a résztvevőket és röviden szólt a Székely Nap küldetéséről, a DUE és az EJKE együttműködésének fontosságáról. Az egyesület bemutatását követően Papp Anikó fotóművész és Kuti Zoltán faragó kiállítását ajánlottuk a vendégek figyelmébe, ismertette a művészek ars poeticáját. A debreceni Vox Antiqua kamarakórus, Kiss Csaba művészeti vezető vezényletével az erdélyi népdalok motívumait felhasználó kórusművekkel kápráztatta el a jelenlevőket. A társaság igen rangos eredményekkel büszkélkedhet és hatalmas repertoárral rendelkezik. A nap folyamán két igen nagy ívű előadást hallgathattunk, először Török István olthévízi tiszteletes taglalta a család fontosságát napjaink társadalmában, majd Buzogány Csoma István nagyváradi tiszteletes fejtette ki az erdélyi

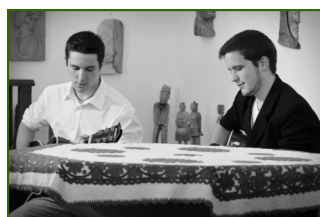

Miske László Jászai Mari-díjas színész és Tornyi Gábor színész mellett az EJKE amatőr versmondói (Dr. Kukovecz Barbara, Kirs Mónika, Dr. Czikora Renáta) is szerepet kaptak. Versek zenei kísérettel is felszendültek, Szabó Ádám és Szabó András – immáron sokadszorra – bizonyította tehetségét, amikor is Csíki András megzenésített verseit adták elő. Az énekelt versek sorában Balácsi László és Balácsi Mária – akik nagyon hosszú ideje tolmácsolják az erdélyi költészet legjavát – szebbnél szebb művekkel szórakoztatta a közönséget. Az ebédszünetet követően Dr. Kiss Balázs – érdekfeszítő és igen részletes – ismertetőjét hallgathattuk meg Pap Gy. László Ébredések a Zsidó-hegy árnyékában című könyvéről, melyben a szerző szülőfalujának, a székelyföldi Szentábrahám egyházközségének történetét dolgozta fel. A délután folyamán kezdetét vette a kürtöskalács-sütés, és azzal párhuzamosan az EJKE Ki tud többet

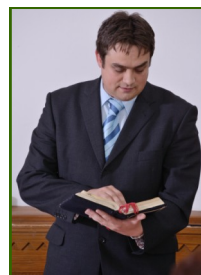

Erdélyről című interaktív vetélkedője, melyben nyolc csapat mérte össze a tudását. A nap végén elültettük a Hargitáról hozott kicsi fenyőfát, mint az Olthévíz-Nagyvárad-Debrecen testvérközösségi kapcsolat megerősítésének szimbólumát, felszendült a székely himnusz, elhangoztak a záróbeszéd

és a debreceni tiszteletes záróimájával áldást kért a rendezvény jövőjére és mindenkire, aki jelenlétével, segítségével hozzájárult az I. Székely Nap sikeres lebonyolításához. 2013 júniusában ismét találkozunk, egy szellemiségéhez ragaszkodó, azonban

nagyobb léptékű rendezvényen. Az EJKE szeretné bevonni erdélyi és anyaországi partnereit a Székely Nap programjába, támogatókat találni egy nem hivalkodó, ugyanakkor tartalmas, pontos célokat megfogalmazó eseményhez.

autonómiával kapcsolatos véleményét. Az erdélyi írók és költők műveiből összeállított irodalmi mozaikban délelőtt és a délután is nagyon szép és megszívlelendő gondolatok, gyönyörű lírai és prózai sorok szólaltak meg. Az összeállításban Jékely Zoltán, Szilágyi Domokos, Bágyoni Szabó István, Kacsó Sándor, Ady Endre, Kovács András Ferenc, Áprily Lajos és Csíki András versei mellett, Kós Károly, Tamási Áron, valamint Wass Albert írásai hangoztak el. Érdemes az előadókról is szólnunk, mert

zony nem ellentmondás. Az elutasítás és a szentimentalista Erdélyre borulás közt helyet kell kapnia a józan, ténszerűséget preferáló nemzetfelfogásnak. Jól hangzik, hogy a haza a magasban van, de ki kell ábrándítanom sok mindenkit a haza nem ott van. A haza a gyümölcsöskert, a szántóföld, a szülők verejtéke, a folyó sodrása, a nagyapák sírja, a vers ami megcsengeti a környező dombokat és feléleszti a történelemkönyvek néma vezéreit. A mítikus elgondolások, a Nagy-Magyarország kitűzők, a mindent vissza jelmondatok elmegengült pártolói többet ártottak, vagy legalább ugyanannyit, mint a nemtörődöm, nemzettagadó liberális élvhajhászok. Meg is lett a politika akarata, a hegyekkel, vasútvonalakkal, sós fürdőkkel, a Hargitával, a Bekeccsel s a Vigyázóval együtt elvették a nagyszülőket és a faluszéli szőlősöket is, a hazát. Nem, a magyarságot nem vették el, azt csak levegőtlenítették, úgy, hogy alig lehetett inkubálni. Tehát, persze rossz a szó, hogy állampolgárságot adunk, hiszen az objektív, jogi kategória, de valahogy kötni kell a magyarságot egymáshoz, formáságokkal, számítógépes adminisztrációval is, nem csak népdalokkal, erdélyi körutakkal, meg felvidéki kastélytúrákkal.

A második Orbán-kormány regnálása alatt az országgyűlés egyik legelső érdemi intézkedés az egyszerűsített honosítási eljárásról szóló törvény elfogadása volt 2010 tavaszán. A törvény hatálya alá tartozóknak – akik 1920 előtt vagy a 1938 és 1945 között magyar állampolgárok voltak, beszélik a magyar nyelvet és velük szemben nincsen közbiztonsági, vagy nemzetbiztonsági kizáró ok - 2011. január 1-től lehet kérelmezni a magyar állampolgárságot. Ugyanakkor például

a csángók esetében a „*valószínűsíti magyarországi származását*” kitétel az érvényes. Egyszerűsített eljárás, mert az állampolgárság megszerzésének nem feltétele a magyarországi lakhely, lakhatás, megélhetés igazolása, valamint az alkotmányos alapismeret vizsgának az abszolválása.

A jogszabályi háttérrel a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 2011-től hatályos módosítása biztosítja (4.§ 3. bekezdése és az 5.§). A kérelmeket bármely települési, vagy az okmányiroda székhelyén működő anyakönyvvezető, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Regionális Igazgatóságainak ügyfélszolgálat, valamint a magyar konzuli tisztviselő előtt lehet személyesen, magyar nyelven, a rendszeresített nyomtatványon benyújtani (a 125/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet 10. számú melléklete). A honosítási kérelemmel együtt kezdeményezhető a névmódosítás is, annyi kikötéssel, hogy a család egykor viselt és eredeti helyesírású nevét valamilyen okirattal bizonyítani kell. A szükséges dokumentumok a következők: kézzel írt önéletrajz (nagykorú kérelmező esetén), fénykép, születési anyakönyvi kivonat, családi állapot igazolása, a kérelmező illetőleg a felmenők magyar állampolgárságát igazoló okiratok, vagy a magyarországi származást valószínűsítő okiratok, kiskorú kérelmező esetén szülői hozzájárulás – idegen nyelvű okiratok bemutatása esetén pedig szükséges a hiteles magyar nyelvű fordítás becsatolása is.

Az, hogy mennyire kényes, sok esetben a szomszédos országok – elsősorban Szlovákia és Ukrajna – ingerküszöbét meghaladó dologról van szó a kettős állampolgárság gyorsított eljárás keretében történő biztosítása

esetében, kitűnően példázza a tavaly decemberi, csíkszeredai Románia-Magyarország válogatott jégkorongmérkőzés, ahol bizony kevés kivételtől magyarok játszottak magyarok ellen és a székely játékosok nem a román himnuszt, hanem a magyart és a *Ki tudja merre* kezdetű székely himnuszt énekelték. Ad absurdum előfordulhat a közeljövőben, hogy magyar állampolgárok csapnak össze valamilyen sportpályán más-más nemzet lobogója alatt.

Hogy látják a kérdést maguk az érintettek, B. (22 éves, Felvidék), J. (53 éves, Erdély) és L. erdélyiként, de Debrecenben (51 éves).

Csíki András: Mi a véleménye az egyszerűsített honosítási eljárásról, a kettős állampolgárság intézményéről? Fogja kezdeményezni?

B: A kettős állampolgárságot kezdeményeztem volna, mivel végre mi szlovákiai magyarok is valamilyen szinten, de már magyarnak mondhatnánk magunkat. Azonban nem kezdeményeztem, mivel félttem, hogy elveszítem jelenlegi munkahelyem, mivel egy szlovák cégnek dolgozom, aki szlovák állampolgároknak ad munkát.

L: Bármennyire is furcsán hangzik valaki számára, minden határon kívül rekedt, magát székelynek, vagy magyarnak valló embernek alanyi alapon jár a magyar állampolgárság. Természetesen azoknak is igazuk, van, akik nem akarnak élni a felkínált lehetőséggel, mert azt mondják, hogy székelyek maradnak. Személyes véleményem, hogy attól eltekintve, mert nagyapám honvédként harcolt az 1. Világháborúban, vagyis magyar állampolgárként, úgy nevelte gyermekeit, hogy unokaként székelynek érzem magam, és úgy tudom, hogy

székelyként is tért örök nyugovóra a magyarandrásfalvi temetőben.

Igen, kezdeményeztem a magyar állampolgárság kérését. Sőt nem szégyellem elmondani, hogy jár nekem.

J: Az egyszerűsített honosítási eljárás egy csodálatos dolog, egy eszmei kárpótlás amit a határon kívül rekedt magyaroknak megad a magyar állam. Az idősebb korosztálynak annyit jelent, hogy tudják nem csak szívvel-lélekkel együvé tartoznak, ezt hivatalos papírral is be tudják bizonyítani, a szülőföldjüket nem fogják elhagyni. Nagyon örvendek, hogy ezt megérhettem. Sajnálom hogy édesapám és apósom, akik a magyar hadseregben szolgáltak és orosz fogságban voltak 4 évet, nem érthették meg, de talán fentről látják és velünk együtt örvendenek.

CSA: Lát-e valamiféle veszélyt benne? Milyen előnyökkel járhat?

L: A veszély lassan jelentkezik itt-ott, mely ismét két területen fejt ki hatását. Az egyik tagadhatatlanul arra törekszik, hogy gyógyíthatatlan sebet ejtsen az örökölt állampolgárságtól való megfosztás következtében. A másik lelki nyomás azokra, akik talán meggondolják és visszalépnek a lehetőségtől. Egyelőre azok számára jelent veszélyt, akiket fenyeget valamilyen hátrány a kettős állampolgárság megszerzése nyomán.

Elsősorban azok számára jelent előnyt, akik élnek vele. Akik már korábban is úgy érezték, hogy lelkileg hozzátartoznak az anya Magyarországhoz. Másodszorban előnynek bizonyul azok részére, akik már korábban úgy döntöttek, hogy Magyarország területén kívánnak boldogulni és ennek köszönhetően itt élnek

életüket. Az állampolgárság, illetve a személyes iratok megszerzésével valóban azonos értékű állampolgárokká léptek elő, akiket már többé nem nevezhet-

„Én, esküszöm, hogy Magyarországot hazámnak tekintem. Magyarországnak hű állampolgára leszek, az Alaptörvényt és a jogszabályokat tiszteletben tartom és megtartom. Hazámat erőmhöz mért nem megvédek, képességeimnek megfelelően szolgálom. Isten engem úgy segéljen.”

(az állampolgársági eskü szövege - 1993. évi LV. törvény 7.§ (4))

nek románoknak és egyebeknek.

J: Talán a fiatalabb generáció nagyobb hasznát fogja venni, munkavállalás szempontjából több lehetőséget fog nekik biztosítani, magyar útlevéllel könnyebben mozoghatnak a nagyvilágban. Aki megkapja nem kell nagy dobra verje, mindenkinek saját szívügye, főleg a hatóságoknak nem kell megtudni, sose lehet tudni, hogy ki mire képes.

CSA: Van-e az ismerettségi körében érintett, aki jogosult kezdeményezni, vagy már kezdeményezte, esetleg megkapta a magyar állampolgárságot?

J: A mi településünkön többet ismerek, aki már megkapta, többek között én is és családom is megkapta. Csodálatos, felemelő érzés volt esküt tenni, hogy a magyar államot legjobb tudásom és tehetségem szerint szolgálni fogom, az alkotmányt és

magyar törvényeket betartom. A kolozsvári konzulátus munkatársai településekre járnak ki, hogy segítsék az embereket, főleg az idősebb korosztályt, hogy kérelmezzék a kettős állampolgárságot. A mi településünkön is jártak a Kolozsvári Konzulátus alkalmazottai és kb. 90 iratcsomót vettek át.

L: Igen, van. Elég sokan, és egyre többen lesznek, akik élnek a lehetőséggel. Sokan úgy gondolkodnak, mint én. Az is szerepet játszik több ember életében, hogy amennyiben adva van egy lehetőség, akkor azt ki kell használni, vagyis élni vele, mert különben fordul a kocka, változik talán a társadalmi rend, vagy a politikai vezetés és akkor késő bánatként nézhetünk az elment vonat után.

B: Eddig egy ismerősömről sem tudok, aki kezdeményezné a kettős állampolgárságot.

CSA: Hogyan vélekedik a hozzá kapcsolható szavazati jogról?

L: Ami ennek politikai vetületét illeti, nincs véleményem. Ami a gyakorlati kivitelezést illeti, vannak aggályaim, hiszen ha csak arra gondolok, hogy egy eldugott székelyföldi faluban miként szavazhatnak az ott lakók, hogy ez különösebb erőfeszítésbe, vagy anyagi áldozatba kerülne nekik, még nem tisztázott. Az is egy kérdés, hogy az adott állam területén élő kettős állampolgárságot szerzett magyar embert miként helyezi jogba az illető ország törvénye, hogy az minden vonatkozásban megfeleljen a nemzetközi jog elvárásainak. A harmadik lényeges vetülete a szavazati jognak, hogy valóban mennyire van és lehet beleszólása egy ország szerveződésébe azoknak az állampolgároknak, akik minden napjaikat más ország határai között élik?

J: A magyar nemzetet és államot érintő kérdésekben ki kell kérni a határon kívüli magyarok véleményét is, de a településeket érintő problémákban, talán nem kellene szavazzanak.

CSA: Hogy látja a 2004. decemberi népszavazást?

J: Nagy csalódást okozott, mert úgy éreztük, hogy a magyar testvéreknek nincs szükségük ránk, de mint utólag kiderült a hatalmon lévő politikusoknak volt a rosszindulatú manővere és ennek sokan bedőltek és megijedtek, hogy tömegesen áttelepülnek a más nemzetiségűek és el veszik a hazaiak munkahelyét. Végülis többen szavaztak igen-nel, de nem elegendő és így a szavazás érvénytelen lett.

L: Nekem is keserű érzéseim kapcsolódnak ehhez az időponthoz. Talán betöltött szerepem segített abban, hogy minél hamarabb levetkőzzek és kidobjak minden sallangot, mely segítette

közöttünk is feszültséget keltenie ennek a „nem akarásnak”, arra törekszem, hogy tárgyilagos maradjak személyes véleményemben, és ha egy mód van, azokat se bántsam, akikről azóta kiderült, hogy nem megtagadtak minket, csak nem akartak felvenni a nemzet sorába.

Azt viszont komoly kérdésnek tartom, hogy miként szavaztak azok az erdélyi, partiumi elvándoroltak, akik 2004 előtt megszerezték a magyar állampolgárságot? Miért fontos ez? Azért, mert szemtől-szemben találkoztam olyan ifjú emberrel, aki erdélyi lévén ellenünk szavazott.

B: 2004-ben nem igazán foglalkoztattak a politikai kérdések, ezért ehhez nem tudok hozzá szólni.

CSA: Mi a véleménye a szlovák állam szankcióiról? (szlovák állampolgárság elvétele)

B: Lehet ha 2010-ben nem Robert Fico lett volna a kormány élén, akkor nem születik ez a törvény, ennek csak a szlovák-magyar vi-

szálykodás lehetett a háttere: véleményem szerint, tudják, hogy sok ember fél attól, hogy elveszíti az országban a jogait.

J: Nem tartom korrekt dolognak amit a szlovák állam művel ezzel kapcsolatban, annál is inkább ha ők megadták a kettős állampolgárságot a szlovák nemzeti-

Állampolgársági eskü, ünnepélyes keretek között Debrecenben

volna a szakadék mélyítését.

Elő kellett állnom és hangosan kimondanom, hogy mélyen megsértődtem, de ez nem jelenti azt, hogy megtagadom azokat, akik szeretettel öleltek a keblükre. Nem jelenti azt, hogy megvetem annak az országnak himnuszát és zászlaját, melynél közelebb csak saját nemzetiségemét, a székelyét vallom.

Annak ellenére, hogy sikerült

ségűeknek. Szégyen amit az idős emberekkel művelnek, akik nagyon sok nehézségen mentek keresztül és most életük alkonyán ilyen csúnyán bánnak velük, hogy megfosztják szlovák állampolgárságuktól, ami semmivel sem lesz kevesebb amiatt, hogy megkapták a magyar állampolgárságot.

L: Csak érzelmileg sikerül közelednem az üggyhöz, hiszen amúgy sincs megfelelő beosztásom ahhoz, hogy

befolyásolhatnám a szlovák kormányt döntése megváltoztatásában. Ez pedig mindig veszélyes terület, mert nehéz elfogulatlanul nyilatkozni azzal kapcsolatban, ami összmagyarságunkra vonatkozik. Nem sikerül betájolnom a „*séltő*” gondolkodást, mely óvja és védi egy ország szuverenitását, határait és egyebeket olyan intézkedéstől, mely elsősorban erkölcsi igazságszolgáltatás a múltban elkövetett bűnök jóvátételére. Nem vagyok politikus és ezért járatlan is vagyok a szavak megfelelő kombinálásában. Előfordulhat, hogy naivságom diktálja olyan módszernek a kidolgozását, mely eltitkolja, vagy valamilyen formában titkosítja hasonló ország vezetése előtt, hogy kiknek adott, osztott állampolgárságot a magyar kormány, mert felmenőik miatt járt nekik. Nem azt sugallom, hogy valamilyen cselet kellett volna kieszelni erre az eshetőségre, hanem valamilyen formában ki kellett volna védeni a *vissza válaszokat*.

Sajnálom a szlovák testvéreket, akiknek életében megint okoztak egy nagy sebet. Egyben bízom abban a józan belátásban és segítségadási szándékban, mely arra törekszik, hogy diplomáciai úton megoldja ezt a feszült, és egyre több magyar embert érintő kérdést.

2012. április 18. a Debreceni Művelődési Központ Belvárosi Közösségi Házának Pódiumtermében 150 fő tette le az állampolgársági esküt, Dr. Papp László alpolgármester, és a családtagok, vendégek közönsége előtt. Szóba elegyedek a nagyváradi Margit nénivel és debreceni ismerősével, Pista bácsival, velük nézem végig a ceremóniát. A kötelező hivatali tájékoztatót követően gyönyörű dallamok csendültek fel (*Elindultam szép hazámból, Vándorfejsze hazatalál*),

majd a közös eskütétel után az immáron friss magyar állampolgárok név szerint szólítva, családonként vehették át az okleveleket. A gördülékeny szervezés mögött nyilvánvalóan sok-sok munka van. A Polgármesteri Hivatal ügyintézőit kérdeztem a honosítási eljárással kapcsolatos munkájukról.

A Hivatalnál két ügyintéző végzi a kapcsolódó adminisztratív munkát és az anyakönyvi csoportvezető koordinálásával szervezik az esküteteleket – mindemellett, az esküt megelőző regisztrálásnál másik nyolc kollégánő segédkezett. 2011. január és május között kizárólag kérelmeket fogadtak, majd azt követően, az elbírált kérelmek alapján, havi 3-4 eskütételre került sor. Beszélgetésünkig mintegy 1.600 kérelmet fogadtak be a debreceni okmányirodában, azonban tekintve, hogy az máshol is leadható, ugyanakkor az esküt letételére jellemzően a polgármester előtt kerül sor, a Debrecenben esküttevők számával (beszélgetésünkig kb. 3.500) az előző szám csak közvetett kapcsolatban van. A történelem vargabetűi miatt észak-erdélyi származás esetén 1945 előtti, míg dél-erdélyi esetén Trianon előtti okiratokra van szükség, sőt a köztes felmenők igazolása is szükséges – ehhez az ügyintézés során rendszeresítettek egy családfa „nyomtatványt”. Az egyházi iratok kapcsán a legjellemzőbb a hamisítás, ezért is kizárólag anyakönyvi számmal ellátott igazolásokat fogadnak be. A benyújtott papírokról átvételi elismervény készül, esetlegesen hiánypótlásra való felszólítással kiegészítve. A Bevándorlási Hivatal előkészítési ideje három hónap, melybe nem számít bele a nemzetbiztonsági ellenőrzés. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium javaslatára a köz-

társasági elnökhöz küldik a honosítási okiratot aláírásra, innen visszaérkezve a Bevándorlási Hivatal oda küldi ahol a kérelmező az esküt le kívánja tenni.

Debrecenben két helyszínen zajlik az eskütétel. Pajna Zoltán alpolgármester a Régi Városházán, míg Dr. Papp László és Somogyi Béla alpolgármesterek a Belvárosi Községi Házban tartják.

Az ügyintézők elmondása alapján a legnagyobb problémát a kapcsolattartás jelenti, e-mailt nem olvasnak a kérelmezők, a telefonos kapcsolatfelvétel is nehézkes. Ugyanakkor az informátság jónak mondható Erdélyben a Demokrácia Központokban és az RMDSZ irodákban segítenek a nyomtatványok kitöltésében, illetve a fordításban. Debrecenben jellemzően a partiumi magyarok nyújtanak be kérelmet és tesznek esküt, de tekintve, hogy az erdélyi konzulátusokon hosszú a várakozási idő, más tájegységekről is érkeznek a civis városba. Érdeemes kiemelnünk, hogy már az ügyintézés során is egyértelmű, hogy az idősebb generáció elsősorban emocionális alapon közelít a kérdéshez, míg a fiatalok elsősorban a gyakorlati hasznosság (pl. útlevél) által vezéreltek. Az okmányiroda és az önkormányzat munkatársai a kérelmek dömpingjében is nagy odafigyeléssel végzik a munkájukat, köszöntötték az ezredik kérelmezőt, a hivatal könyvvel ajándékozza meg a családokat az eskütétel alkalmából (Debrecen város 650 éves) és Pajna Zoltán alpolgármester az egy-egy szál rózsához is ragaszkodik.

A szomszédom édesapja több, mint nyolcvan éves. A feleségével, aki hozzá hasonlóan pedagógus volt, a tavaly év végén tették le az esküt. Pezsgőt bontottunk

és úgy láttam rajtuk, hogy a világ elmozdult – még ha kicsit is – valamiféle egyensúlyi állapot felé.

CSA

Debrecenben a HBM Kormányhivatal ügyfélszolgálatán, a „kormányablaknál“ (4026 Debrecen, Darabos u. 9-11. B épület) és a DMJV Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának anyakönyvezetője előtt az I/102. számú irodában (4026 Debrecen, Kálvin tér 11.), valamint a BÁH É-Alföldi Regionális Igazgatóság ügyfélszolgálatán (Debrecen, Sámsomai út 149.) intézhető a kérelmek leadása. Az egyszerűsített honosítási eljárás — horderejéhez illő módon — külön weblapot kapott, melyet a KIM működtet (<http://www.allampolgarsag.gov.hu/>). A honlapon az érdeklődők letölthetik a szükséges dokumentumokat és tájékozódhatnak az eljárás menetéről, a felmerülő gyakorlati problémákról.

Ügyintézés Kézdivásárhelyen

K V Í Z

1. Hány év telt el Nagymajtényi fegyverletétel és az RMDSZ első kormányba kerülése között?

2. Hány km² Hargita megye területe?

3. A 2002-es népszámláláshoz képest hány fővel csökkent 2011-re a magukat magyarnak valló romániai állampolgárok száma?

4. Hány évet élt Brassai Sámuel?

5. Hány méter magas a Kelemen-havasok legmagasabb csúcsa, a Kis-Köves (más néven Teleki) csúcs?

6. Hány lakosa volt Szatmánémetinek 2008-ban?

7. Mikor alapították az EMKE-t, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületet?

Az EMKE létrehozói az erdélyi magyar polgárság és nemesség. Alapvető céljai alakuláskor: a magyar nyelv és nemzeti öntudat erősítése, főleg Erdély szórványmagyar közösségei körében; kulturális intézmények létesítése, főleg szórványban: kisdedóvók, népiskolák, könyvtárak, kórusok, stb. alapítása, alfabetizáló tanfolyamok megszervezése, a magyar nyelv terjesztése; a magyar közösségek gazdasági felemelkedésének a segítése.

8. Hány km² a Szent-Anna tó felszíne?

9. Mikor jelent meg Benedek Elek Többsincs királyfi című könyve?

Többsincs királyfi. Magyar népmese három felvonásban gyermekek számára.

10. Mikor nyilvánították védetté a Tordai-hasadékot?

A Tordai-hasadék (románul Cheile Turzii, németül Thorenburger Schlucht) mészkő-hasadék a Torockói-hegységben, nem messze Torda városától.

1. Nagymajtényi fegyverletétel (1711) az RMDSZ első kormányba kerülése (1996) 285 év
2. 6639 km²
3. 194 ezer
2002-ben 1 millió 432 ezer, 2011-ben 1 millió 238 ezer magyar élt Romániában a román országos statisztikai intézet adatai szerint. 19 millió Romániában a magyar nemzetiségűek aránya 6,5 százalékos. Ez minimális csökkenést jelent a 2002-es 6,6 százalékhöz viszonyítva.
4. 100 év
Brassai Sámuel (Torockó vagy Torockószentgyörgy, 1797. június 15. vagy 1800. február 13. – Kolozsvár, 1897. június 24.)
5. 2102 méter
6. 111,872 fő (beosztott falvak nélkül)
7. 1885
8. 0,22 km²
9. 1901
Többsincs királyfi. Magyar népmese három felvonásban gyermekek számára. Budapest, 1901, Lampel.
(http://mek.oszk.hu/00200/00232)
10. 1938

MEGOLDÁS

-TISZTÁS-
-TISZTÁS-

Bálint Tibor

1932, Kolozsvár

—
2002, Kolozsvár

BÁLINT TIBOR: ZOKOGÓ MAJOM

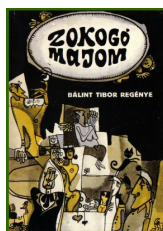
Bálint Tibor kolozsvári születésű író. Kilátástalan életkörülmények között élt gyermekkorában, de tehetségének köszönhetően lehetővé vált számára, hogy a kolozsvári Református Kollégiumban tanuljon. Ez a nagy változás döntötte el a sorsát. A szegény munkásgyerekből újságíró, majd író faragtak az élettapasztalatai és a tanulmányai. Írói fejlődésének legjelentősebb állomásaként tartja nyilván az irodalom a Zokogó majom című regényét. Forgattam a könyvet, néztem a borítót, furcsálltam a címet. Éreztem, hogy meg fogunk küzdeni egymással: a Zokogó majom és én.

Az első ötven oldal olvasásakor még nem voltam biztos benne, hogy folytatni tudom, mert csak azt mondogattam magamban: elég, elég, nem bírom tovább! A mai felgyorsult világunkban, ahol a legnagyobb baj sokszor csak annyi, hogy nem elég gyors az internet, vajon tud-e még üzeni nekünk egy olyan

*„...de én nem is kívántam soha hős lenni...
Hiszen amúgy is sok már a hős körülöttünk...
de egyre kevesebb a megértő ember... Mert
minden kisember sérült.”*

könyv, mely az erdélyi világ 1930-50-es időszakát öleli fel? Ahol a mindennapi megélhetés iszonyú gondja, az éhezés, a munkanélküliség nyomorítja meg az embereket. Ahol a gyerek állatokat kínozt, s ahol az asszony sírva keresi gyermekei ruháját, mert a férje az eladott ruhácska, kiscipő árából issza meg a napi felesét. Igen, le akartam tenni, mert nehezen bírtam szembenézni a múlt eme szeletével. Az író kíméletlen őszinteséggel tárja fel a kolozsvári élet akkori valóságát, melyet (különleges írói eszközként) időnként megszakít az éppen aktuális újságrészlettel, s így teszi még hitelesebbé az általa írottakat. Így mesél a kolozsvári életéről, ahol jelenvaló a háború borzalma, a szegény emberekkel való bánásmód igazságtalansága. (Például nem kapja meg a több éven át visszatartott, jogos bérét az anya; a haldokló által diktált végrendeletet az ügyvéd már a kapuban eltépi, pedig az anya, s általa egész családja sorát is megváltoztathatta volna az örökölt vagyon). Minden szereplő cipeli a lelki terheit, s mindegyik szebb jövőre vágyik, mégis belesüpped a kilátástalanságba. Kíméletlen világ bemutatása hideg tárgyilagossággal, ahol a szereplő lemászik a sírgödörbe, hogy a halotról leszedje az ékszereket, ahol a szerelmes nő követi a legnagyobb nyomorba is a párját, hogy aztán denevérekkel teli helyen lakjon és a földön aludjon. Ahol a látogatóba érkező apa se vacsorát, se rendes fekhelyet nem kap, mert silány életéért őt okolja gyereke, menyé. Miért nem hagytam hát félbe az olvasást, miért nem raktam le a könyvet- kérdezhetik joggal? Mert képtelen voltam. Rá kellett döbennem olvasás közben, hogy az utóbbi időben elkényeztettem, és leamortizáltam a mély, tartalmas olvasnivalókra éhes agyamat. A hétköznapi, s egyébként valóban szórakoztató irodalom sajnos nem helyettesíti az irodalmi műveket. S ezt tudomásul kell vennünk! Időről időre szükséges a műves irodalom olvasása, még akkor is, ha nehéz befogadni. A Zokogó majom nem könnyű olvasmány és nem könnyed műfaj. Nem az a fajta, melyet a strandon egy nap alatt végigolvasunk. Néha meg kellett állnom, emésztieni az olvasottakat, gondolkodni a sorsok alakulásán. Gondolkodtam, vajon én mit tennék, ha folyton megcsúfolnának, megaláznának, lehetetlenné tennék az életemet? Ilyenkor aztán mindig felmentést adtam a szereplőknek, akármit tettek is előtte. Számomra az író teljesen kívül marad a történeten. „Egyszerű” narrátor, aki rendkívül élesen, tárgyilagosan vetíti elénk a kor képeit, eseményeit a család életén, élehetlenségén keresztül. Ítékezés nélkül ír érzésekről, helyzetekről, eseményekről. A hatás döbbenetes! A jellemábrázolások esetében néhol nagyon részletesen, néhol viszont csak a cselekedetekén keresztül mutatja be az adott személy lelkivilágát. Az anya jellemét nem bontja úgy ki, ahogy várná az olvasó, pedig ő főszereplőként vonul végig a regény lapjain. Akire nem egyszer mondják mások, hogy férje még ennyire sem jutott volna, ha ő nem tartja össze a családot. Ő semmi látványos dolgot nem visz véghez. Ő „csak” a tiszta, becsületes életével mutat példát gyermekeinek, akik közül a legmélyebben éppen a kis Kálmánka érzi át az anya rendkívüli voltát. Kiemelkedően részletes viszont Kálmánka jellemrajza. Érezzük, tudjuk titkon, hogy a kicsi fiú magából az íróból gyúródott. A kis Kálmánka érzékenysége, szeretet iránti vágyának ábrázolása sejteti az író önmagába tekintését. Sokszor a kisfiú szemén keresztül láttat eseményeket. Érzésem szerint részletesebben fejti ki másik két szereplő Böske és Hektor szerelmét, kínlásait is. Szerelmük a „se veled, se nélküled” állapota. Az igazi életművész széplány és a pincér találkozása mindkettejük sorsát megpecsételi.

Az utolsó lapok olvasásakor válik bizonyossá, hogy a már újságíróvá vált Kálmán azonos az íróval. Szavai így csengenek: „Sokszor gondoltam rá, mama, hogy megírom a családnak történetét... Csak hát közöttünk nincs egyetlen hős se.” Vinczéné (az anya) válasza erre néhány egyszerű szó csak: „Hát az, hogy élünk... Hogy nem cselekedtünk rosszat senki kárán- az nem hősiesség?” Igen, a hősiességről szól Bálint Tibor regénye. A hétköznapi hősokról, akik egyszerű életük során tesznek jót vagy rosszat, s megpróbálnak emberek maradni. Elgondolkodtató, könnyekre készítő könyv a Zokogó majom.

Kirs Mónika

TISZTAS-
-TISZTÁS-

Az EJKE szeretne köszönetet mondani az alábbi cégeknek és magánszemélynek az I. Székely Nap megrendezéséhez nyújtott támogatásukért:

Hotel Silver Hajdúszoboszló
Friesland Campina Hungária Kft.
Babilon Antikvárium, Debrecen
Zso-Zso Color Kft.

Lyra Beach Camping Kft.

Baromfiudvar 2002 Kft.

Albert István

Festék Szaküzlet
ZsoZso Color Kft.
Falfestékek, zománcfestékek,
nemesvakolatok, gépi színkeverés,
laminált parketták forgalmazása.
4025 Debrecen,
Nyugati u. és Széchenyi u. sarok
(52) 323 972, (30) 2 999 218

F E L H Í V Á S

Az ERDÉLYT JÁRÓK Közhasznú Egyesület várja gazdasági társaságok és magánszemélyek támogatását, illetve adományait. Amennyiben rokonszenves az egyesület arculata és anyagi lehetőségei lehetővé teszik kérjük támogasson bennünket és programjainkat!

Erdély Járók Közhasznú Egyesület (EJKE)

Székhely: 4032 Debrecen, Vezér u. 23. IV./10.

Adószám: 18032334-1-09

Statisztikai Szám: 18032334-9499-529-09

Bírósági bejegyzés: Tpk. 60.082/2010/6. sz (je: 2010.06.25.)

Számlavezető Bank: Budapest Bank **10103434-04682700-01003005**

Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület negyedéves folyóirata

Kiadja: EJKE, 4032 Debrecen Vezér u. 23. IV/10.

Felelős szerkesztő: Csiki András

Lektorálta: Pap Gy. László

-TISZTÁS-